

Sygn. akt IC 1220/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 grudnia 2012 roku

Sąd Rejonowy w Kłodzku Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Tadeusz Dereń

Protokolant: Anna Winiarska-Kania

po rozpoznaniu w dniu 3 grudnia 2012 r. w Kłodzku

sprawy z powództwa (...) z siedzibą w G.

przeciwko K. K., M. K., D. T. i O. Z.

o zapłatę kwoty 11.731,59 zł

I. zasądza solidarnie od pozwanych K. K., M. K., D. T. i O. Z. na rzecz strony powodowej (...) z siedzibą w G. kwotę 7.404,39 zł (siedem tysięcy czterysta cztery złote 39/100) z umownymi odsetkami według zmiennej stopy procentowej, obowiązującej w danym okresie, ustalonej przez zarząd strony powodowej dla pożyczek przeterminowanych, wynoszącej czterokrotność stopy kredytu lombardowego NBP, od dnia 13 sierpnia 2012 roku do dnia zapłaty;

II. dalej idące powództwo oddala;

III. zastrzega pozwanym K. K., M. K., D. T. i O. Z. prawo do powoływania się w toku egzekucji zasądnego od nich świadczenia pieniężnego na ograniczenie odpowiedzialności do wysokości wartości spadku nabytego po J. K.;

IV. zasądza solidarnie od pozwanych na rzecz strony powodowej kwotę 2.079,63 zł tytułem zwrotu części kosztów procesu.

IC 1220/12

UZASADNIENIE

Strona powodowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo - Kredytowa im. F. S. z siedzibą w G. wniosła pozew o zapłatę przez pozwanych K. K., M. K., D. T. i O. Z. na rzecz powoda solidarnie kwoty 11.731,59 zł z odsetkami umownymi wg zmiennej stopy procentowej obowiązującej w danym okresie, ustalonej przez Zarząd Kasy dla pożyczek przeterminowanych, wynoszącej czterokrotność stopy kredytu lombardowego NBP, od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz zwrotu kosztów postępowania. W uzasadnieniu pozwu podała, że w ramach prowadzonej działalności gospodarczej udzieliła J. K. pożyczki w kwocie 7500 zł na podstawie umowy z dnia 29.10.2009r. W dniu 2.12.2009r pożyczkobiorca zmarł nie regulując należności wynikających z umowy pożyczki. Postępowanie o stwierdzenie nabycia spadku po zmarłym nie zostało przeprowadzone. Syn spadkodawcy D. K. i córka E. Z. złożyli oświadczenie o odrzuceniu spadku po zmarłym. Zgodnie z art. 1020 kc spadkobiercami pożyczkobiorcy są pozwani wnuki - K. K., M. K., D. T. i O. Z., którzy stali się dłużnikami solidarnymi powoda w zakresie niezapłaconej przez spadkodawcę pożyczki. W pismach z dnia 7.11.2011r powód wezwał pozwanych do zapłaty całej należności z tytułu niezapłaconej pożyczki, jednakże pozwani nie zaspokoiili żądania powoda. Wysokość zadłużenia pozwanych stanowi sumę kapitału pożyczki w kwocie 7.404,39 zł i odsetek w tym karnych i zwykłych w wysokości 4.327,20 zł.

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 17.09.2012r wydanym przez Referendarza Sądowego w Sądzie Rejonowym w Kłodzku nakazano pozwanym aby zapłacili solidarnie na rzecz powoda kwotę 11.731,59 zł wraz z odsetkami umownymi od dnia 13 sierpnia 2012r do dnia zapłaty oraz koszty procesu w kwocie 2860,75 zł.

W sprzeciwach od w/w nakazu zapłaty pozwani wnieśli o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanych kosztów procesu przyznając, że wprawdzie otrzymali wezwanie powoda do zapłaty należności z tytułu pożyczki po zmarłym J. K. ale Sąd Rejonowy w Kłodzku zezwolił D. K. i E. Z. na dokonanie czynności przekraczającej zakres zwykłego zarządu majątkiem małoletnich pozwanych, przez odrzucenie spadku po J. K.. Wobec powyższego małoletni pozwani na podstawie tego postanowienia Sądu Rejonowego w Kłodzku nie nabyli spadku po zmarłym J. K. i nie ponoszą odpowiedzialności za jego zobowiązania.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 29 października 2009r. J. K. zawarł ze stroną powodową umowę pożyczki konsumenckiej nr (...) na podstawie której udzielono pożyczkobiorcy pożyczki w kwocie 7500 zł na okres od dnia 29.10.2009r do 6.11.2013r na warunkach określonych umową i w regulaminie udzielania kredytów i pożyczek (...). Spłata pożyczki miała następować w miesięcznych ratach zgodnie z planem spłaty stanowiącym załącznik do umowy. Pożyczkobiorca złożył deklarację członkowską w dniu 21.04.2009r.

/dowód: - umowa pożyczki z 29.10.2009r k-7,

- deklaracja członkowska J. K. k-86,
- raport spłaty pożyczki k-46,
- regulamin udzielania kredytów i pożyczek (...) k-87,
- statut strony powodowej k-89/

Pożyczkobiorca J. K. zmarł w dniu 2 grudnia 2009r, nie regulując należności wynikających z zawartej z powodem umowy pożyczki. Spadkodawca w chwili śmierci był rozwiedziony, pozostawił dwoje dzieci D. K. i E. Z. który w dniu 26 maja 2010r złożyli przed notariuszem U. M. oświadczenia o odrzuceniu spadku po ojcu J. K.. Postępowanie o stwierdzenie nabycia spadku po zmarłym nie zostało przeprowadzone. D. K. pozostawił dwoje małoletnich dzieci - K. K. i M. K. - zaś E. Z. pozostawiła dwoje dzieci O. Z. i D. T.. Pożyczkobiorca nie miał dzieci pozamażeńskich ani przysposobionych.

/dowód: - kopia aktu zgonu J. K. k-9,

- kopie aktów urodzenia O. Z. k-10, K. K. k-11, D. T. k-12, M. K. k-13,
- protokół przyjęcia oświadczenia o odrzuceniu spadku k-14,15,
- przesłuchanie pozwanego D. T. k-98 i przedstawiciela ustawowego małoletniego pozwanego D. K. k-97 verte
- akta tut. Sądu sygn. 671/10 i 673/10/.

W pismach z dnia 7.11.2011r strona powodowa wezwała pozwanych do zapłaty należności z tytułu pożyczki w terminie 7 dni od daty doręczenia pisma. Pozwani nie zaspokoili żądania powoda. Prawomocnymi postanowieniami z dnia 27.07.2010r i z 29.06.2010 Sąd Rejonowy w Kłodzku III Wydział Rodzinny i Nieletnich zezwolił D. K. i E. Z. na dokonanie czynności przekraczającej zakres zwykłego zarządu majątkami małoletnich M. K., K. K., O. Z. i D. T. przez odrzucenie spadku po zmarłym w dniu 2.12.2009r w K. J. K..

D. K. i E. Z. nie złożyli w terminie oświadczenia o odrzuceniu spadku imieniem małoletnich dzieci. Wysokość zadłużenia pozwanych obejmuje kapitał pożyczki w kwocie 7.404,39 zł i skapitalizowane odsetki, w tym naliczone odsetki karne i zwykłe, w kwocie 4.327,20 zł.

/dowód: - ostateczne wezwania do zapłaty wraz z potwierdzeniem odbioru k 38-45,

- akta sygn. Nsm 410/10 i 409/10,

- przesłuchanie pozwanego D. T. k-98 i przedstawiciela ustawowego małoletnich pozwanych D. K. k-97 verte,

- raport spłaty pożyczki k 46/.

Sąd zważył, co następuje:

Bezspornym jest w sprawie, iż w dniu 29 października 2009r J. K. zawarł ze stroną powodową umowę pożyczki nr (...), na podstawie której udzielono pożyczkobiorcy pożyczki w kwocie 7500 zł na warunkach określonych umową i regulaminem udzielania kredytów i pożyczek (...) oraz oprocentowanej według zmiennej stopy procentowej ustalonej przez zarząd (...) ze spłatą pożyczki w ratach miesięcznych, zgodnie z planem spłaty stanowiącym załącznik do umowy.

Bezspornym jest również, iż pożyczkobiorca J. K. zmarł w dniu 2 grudnia 2009r pozostawiając dwoje dzieci - D. K. i E. Z. - którzy w dniu 26 maja 2010r złożyli przed notariuszem U. M. oświadczenia o odrzuceniu spadku po zmarłym ojcu J. K..

Z przesłuchania przedstawiciela ustawowego małoletnich pozwanych D. K. i pozwanego D. T. wynika, że postępowanie o stwierdzenie nabycia spadku po zmarłym J. K. nie zostało przeprowadzone zaś D. K. pozostawił dwoje małoletnich dzieci - K. K. i M. K. - a E. Z. pozostawiła również dwoje dzieci - małoletniego O. Z. i D. T..

Zgodnie z przepisem art. 922 kc prawa i obowiązki majątkowe zmarłego przechodzą z chwilą jego śmierci na jedną lub kilka osób stosownie do przepisów zaś w myśl art. 925 kc spadkodawca nabywa spadek z chwilą otwarcia spadku. Z dołączonych oświadczeń D. K. i E. Z. o odrzuceniu spadku /sygn. art. Ns 671/10 i 673/10/ wynika, że w/w skutecznie odrzucili spadek po J. K. gdyż oświadczenia zostały złożone w ustawowym terminie sześciu miesięcy i zgodnie z art. 1018§3 kc - przed notariuszem.

Wobec powyższego, zgodnie z art. 1020 kc, spadkobierca który spadek odrzucił, zostaje wyłączony od dziedziczenia tak jakby nie dożył otwarcia spadku. Zatem, spadkobiercami J. K., wobec odrzucenia spadku przez jego dzieci, są wnuki spadkodawcy - pozwani w niniejszej sprawie.

Wprawdzie Sąd Rejonowy w Kłodzku III Wydział Rodzinny w sprawach sygn. Nsm 409/10 i Nsm 410/10 prawomocnymi postanowieniami z dnia 29.06.2010r i 27.07.2010r zezwolił D. K. i E. Z. na dokonanie czynności przekraczającej zakres zwykłego zarządu majątkami małoletnich M. K., K. K., O. Z. i D. T. przez odrzucenie spadku po zmarłym w dniu 2.12.2009r w K. J. K. ale postanowienia powyższe w żaden sposób nie zastępują oświadczeń przedstawicieli ustawowych małoletnich o odrzuceniu spadku a jedynie sąd opiekuńczy wyraził zgodę na złożenie takich oświadczeń. Ponieważ jak wynika z przesłuchania D. K. i D. T. - takie oświadczenia przez D. K. i E. Z. nie zostały w określonym terminie złożone, to zgodnie z przepisem art. 1015§2 kc brak oświadczenia spadkobiercy w terminie, w stosunku do osób nie mających pełnej zdolności do czynności prawnych, jest jednoznaczny z przyjęciem spadku z dobrodziejstwem inwentarza. Zatem małoletni pozwani w przedmiotowej sprawie przyjęli spadek z dobrodziejstwem inwentarza.

Ponieważ w sprawie nie dokonano działu spadku wobec tego odpowiedzialność pozwanych jest solidarna, gdyż zgodnie z art. 1034§1 kc - do działu spadku spadkobiercy ponoszą solidarną odpowiedzialność za długi spadkowe. W tym zakresie więc będą miały zastosowanie przepisy art. 366 i n. kc, zgodnie z którymi wierzyciel może żądać spełnienia

świadczenia od wszystkich spadkobierców łącznie, kilku z nich lub każdego z osobna a zaspokojenie wierzyciela przez któregokolwiek z dłużników solidarnych zwalnia pozostałych.

Wobec powyższego Sąd uwzględnił roszczenie strony powodowej co do należności głównej, stanowiącej kapitał pożyczki w wysokości 7.404,39 zł z odsetkami umownymi - zgodnie z żądaniem pozwu w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP w stosunku rocznym zaś ich wysokość nie przekracza maksymalnych odsetek z przepisu art. 359§21 kc. Odsetki powyższe zostały uwzględnione od dnia wniesienia pozwu tj. 13.08.2012r - zgodnie z żądaniem powoda - gdyż pismami z dnia 7.11.2011r pozwani byli wzywani do zapłaty należności wynikającej z umowy pożyczki.

Sąd uwzględnił z urzędu, zgodnie z art. 319 kpc, zamieszczenie w wyroku uwzględniającym powództwo zastrzeżenia, iż pozwanym przysługuje prawo do powoływania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie odpowiedzialności do wysokości wartości spadku nabytego po J. K. (pkt III wyroku).

Wskazać bowiem należy, że pozwani - jako spadkobiercy - przyjęli spadek z dobrodziejstwem inwentarza (art. 1015§2 kc) a zatem odpowiadają oni za długi spadkowe J. K. całym swoim majątkiem (art. 1030 kc) ale tylko do wartości ustalonego w inwentarzu stanu czynnego spadku (art. 1031§2 kc). Sąd nie bada w niniejszym postępowaniu czy istnieje majątek spadkowy wystarczający na zaspokojenie należności wierzyciela a zgodnie z art. 837 kpc dłużnik może powoływać się na ograniczenie odpowiedzialności tylko wówczas, gdy ograniczenie to zostało zastrzeżone w tytule wykonawczym z tym, co wskazuje przepis art. 319 kpc, sąd nie wymienia ani przedmiotów majątkowych ani ich wartości.

W pozostałym zakresie (pkt II wyroku) powództwo co do żądania odsetek, w tym odsetek karnych, Sąd oddalił uznając, że brak jest podstaw by pozwani byli odpowiedzialni za spłatę skapitalizowanych odsetek karnych wraz z odsetkami zwykłymi i żądanie w tym zakresie, zdaniem Sądu jest sprzeczne z treścią przepisu art. 5 kc, stanowiąc nadużycie prawa. Przepis art. 5 kc znajduje zastosowanie w sytuacji gdy osobie uprawnionej przysługuje określone prawo podmiotowe lecz w świetle oceny danego stanu faktycznego i przy uwzględnieniu treści konkretnej umowy prawnej korzystanie przez nią z tego prawa pozostaje w sprzeczności z zasadami wskazanymi w tym przepisie. W okolicznościach rozpoznawanej sprawy strona powodowa nie wykazała by pozwani posiadali wiedzę o zaciągniętej przez J. K. pożyczce zaś wezwania pozwanych do zapłaty zostały skierowane przez powoda dopiero w listopadzie 2011r a więc po prawie dwóch latach od śmierci pożyczkobiorcy. Strona powodowa całkowicie pominęła również okoliczności, że do nieterminowej spłaty pożyczki nie doszło z przyczyn zawinionych przez pożyczkobiorcę, bowiem trudno za taką traktować śmierć jak również wskazać należy, że spadkobiercy - pozwani - nie mieli żadnego wpływu na kształtowanie zawartego między stronami stosunku prawnego, w tym co do wysokości odsetek przewidzianych na wypadek nieterminowej realizacji zobowiązania. Sąd uznał, że w tej sytuacji żądanie od pozwanych skapitalizowanych odsetek - w tym karnych - naliczonych do dnia wniesienia pozwu tj. 13.08.2012r naruszało przepis powołanego przepisu art. 5 kc. Niewątpliwie przepis art. 5 kc ma zastosowanie w wyjątkowych okolicznościach ale, zdaniem Sądu, szczególne okoliczności niniejszej sprawy, z przyczyn wskazanych wyżej, uzasadniają zastosowanie tego przepisu i odmowę udzielenia ochrony prawnej roszczeniu powoda tym bardziej, że pozwanym trudno przypisać winę w braku spłaty pożyczki po śmierci pożyczkobiorcy.

O kosztach procesu Sąd orzekł na mocy art. 100 kpc stosunkowo rozdzielając koszty, przyjmując za uzasadnioną wysokość kosztów powoda wyliczona w punkcie 2 żądania pozwu na łączną kwotę 3301 zł uznając, że poniesione przez stronę powodowa wydatki i koszty związane z wnioskami do urzędów, wymienionych w pozwie, wynikały z czynności, które były obiektywnie potrzebne do realizacji praw strony powodowej stanowiąc wydatek konieczny i niezbędny dla realizacji dochodzenia roszczenia (art. 98 kpc). Również żądane koszty zastępstwa procesowego w kwocie 2400 zł były zgodne z przepisami rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002r w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. 163 poz. 1349 ze zm.). Strona powodowa wygrała proces w 0,63% (7404,39 zł : 11.731,59 zł) i z kosztów procesu wyliczonych w pozwie na kwotę 3301 zł należy się jej kwota 2097,63 zł (0,63% x 3301 zł) którą Sąd od pozwanych solidarnie zasądził tytułem zwrotu części kosztów procesu (pkt IV wyroku).

W tym stanie rzeczy, mając na uwadze całokształt zebranego w sprawie materiału dowodowego, należało orzec jak w sentencji.